

ЗАТВЕРДЖЕНО
протокольним рішенням
Комісії з проведення оцінки
корупційних ризиків
№ 11 від 15.01.20 р.

ЗВІТ

за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності
Державного підприємства «Стивідорна компанія «Ольвія» за 2019 рік

З метою виявлення та оцінки корупційних ризиків у діяльності підприємства Комісія з проведення оцінки корупційних ризиків ДП «СК «Ольвія» (далі – Комісія) досліджувала наявну інформацію зовнішнього та внутрішнього середовища на предмет виявлення чинників корупційних ризиків у виробничо-господарській та фінансовій діяльності підприємства, зокрема було:

- досліджено організаційно-розпорядчі документи, що регулюють діяльність підприємства в цілому, його структурних підрозділів, положень про структурні підрозділи, системи внутрішнього контролю, управління персоналом, проведення процедур закупівель, а також окремих процедур на предмет наявності у них положень, що сприяють (можуть сприяти) вчиненню корупційних та/або пов'язаних з корупцією правопорушень;

- досліджено результати перевірок, службових розслідувань, з метою виявлення ймовірних корупційних правопорушень та/або правопорушень, пов'язаних з корупцією;

- проаналізовано листи, звернення, скарги працівників підприємства, які містили інформацію про напрямки діяльності, в яких виникає найбільша ймовірність вчинення корупційних та/або пов'язаних з корупцією правопорушень.

З урахуванням Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затвердженої рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції № 126 від 02.12.16 р., зареєстрованим в Міністерстві юстиції України за № 1718/29848 від 28.12.16 р., з метою забезпечення заходів щодо протидії корупції на підприємстві, додержання Антикоруційної програми ДП «СК «Ольвія», у 2019 році приймалися такі заходи з проведення оцінки корупційних ризиків:

- у зв'язку з кадровими змінами Наказом № 144 від 14.03.19 р. внесені зміни щодо виключення двох членів Комісії та включення до її складу двох нових;

- Комісією в новому складі прийняте рішення щодо проведення необхідних засобів антикорупційного контролю із застосуванням інтерв'ювання, анкетування (в тому числі анонімного), з використанням електронної пошти, мережі Інтернет, телефону тощо (Протокол № 9 від 15.03.19 р.);

- відповідно до Положення про Комісію, затвердженого Наказом № 110 від 10.05.17 р., для підготовки Звіту за 2019 рік і відповідно нової редакції АП на 2020 рік проаналізовані та ідентифіковані чинники, які зумовлюють корупційні ризики, в організаційно-управлінських, фінансово-господарських та юридичних процедурах підприємства з питань:

- організаційної структури;
- системи внутрішнього контролю;
- управління персоналом;
- управління фінансами;
- управління документообігом;
- управління безпеки установи;
- проведення процедур закупівель;
- реалізації основних функцій;
- дотримання вимог, обмежень, заборон, встановлених Законом України «Про запобігання корупції»;

• сфери етичної поведінки: конфлікт інтересів, подарунки, хабарництво, захист викривачів, і т.п. (Протокол № 10 від 04.11.19 р.).

У системі внутрішнього контролю існує ризик недостатньої професійної компетентності внутрішніх аудиторів підприємства, що не забезпечує якісного проведення внутрішнього аудиту та виявлення усіх порушень і недоліків у діяльності, а також недотримання принципу незалежності та об'єктивності внутрішнього аудиту внаслідок можливого втручання інших посадових осіб в роботу працівників, які проводять внутрішній аудит.

В управлінні персоналом та дотриманні вимог, обмежень, заборон, встановлених Законом України «Про запобігання корупції», можуть існувати такі типові ризики як:

- порушення працівниками підприємства вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;
- привілейоване чи завідомо упереджене ставлення до окремих працівників;
- застосування репресивних заходів впливу щодо осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції (викривачів);
- приховування не етичної поведінки підлеглих;
- одержання посадовими особами подарунків від підлеглих;

- недотримання вимог щодо фінансового контролю, тощо.

В сфері публічних закупівель велика ймовірність таких типових ризиків:

- розголошення посадовою особою підприємства одному з учасників процедури закупівель конфіденційної інформації щодо пропозицій інших учасників;

- приховування працівником підприємства, який безпосередньо залучений до організації процедури закупівель, наявного у нього конфлікту інтересів;

- змова учасників процедури закупівлі;

- фальсифікація документації;

- оприлюднення на офіційному веб-сайті не повної інформації про порядок проходження закупівель, їх оцінки та отримання рішення про затвердження;

- неповідомлення головою та/або членом тендерного комітету про наявність конфлікту інтересу;

- прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди головою та/або членом тендерного комітету від потенційного контрагента;

- зловживання при оцінці пропозицій учасників закупівлі з метою відхилення пропозиції учасника-переможця закупівлі.

Пріоритетність зазначених ризиків не є високою, а для вирішення їх можливо вжити наступних заходів.

Забезпечити наявність та дієвість каналів для інформування працівниками підприємства про відомі їм факти вчинення корупційних правопорушень та/або правопорушень пов'язаних з корупцією.

В ДП «СК «Ольвія» для повідомлень про можливі корупційні та пов'язані з корупцією правопорушення на офіційному веб-сайті підприємства розміщені електронна адреса, службовий телефон уповноваженої особи.

Для викривачів в приміщеннях БСТЗ-200 та Управління підприємства, в місцях поза зоною роботи системи відеоспостереження, розміщені поштові скриньки.

Крім того, необхідно: проводити навчання та підвищення кваліфікації керівників з питань управлінської діяльності та запобігання і виявлення корупції; забезпечити посилений контроль щодо працівників, діяльність яких пов'язана з підвищеним корупційним ризиком; надавати роз'яснення застосування антикорупційного законодавства, проводити періодичні анонімні опитування (анкетування) серед працівників з метою визначення рівня задоволеністю рівнем організації умов праці та загального рівня етики поведінки; тощо.

З метою підвищення ефективності здійснення уповноваженою особою заходів щодо запобігання і виявлення корупції:

- на диспетчерських нарадах доводилась інформація щодо стану виконання на підприємстві антикорупційного законодавства, АП, наявності нових нормативних актів та роз'яснень уповноважених органів стосовно застосування діючого антикорупційного законодавства, реалізації заходів щодо запобігання корупційним проявам та реагування на них (Протоколи №№ 01-9/34-01 від 08.01.19 р., 01-9/34-02 від 15.01.19 р., 01-9/34-03 від 22.01.19 р., 01-9/34-04 від 29.01.19 р., 01-9/34-06 від 12.02.19 р., 01-9/34-07 від 19.02.19 р., 01-9/34-10 від 12.03.19 р., 01-9/34-12 від 26.03.19 р.).

- під головуванням директора підприємства (Протокол № 01-9/34-25 від 01.07.19 р.) була проведена розширена нарада щодо підведення підсумків роботи з питань запобігання та виявлення корупційних правопорушень, виконання заходів, передбачених АП за перше півріччя 2019 р. За результатами наради були сплановані додаткові заходи щодо запобігання та протидії корупційним проявам на підприємстві.

Не зважаючи на прийняті заходи протягом 2019 року встановлено факти порушення при поданні декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, за 2018 рік, а також декларацій після звільнення.

За результатами перевірки встановлено, що 6 осіб не подали щорічні декларації, 7 осіб не подали декларації після звільнення. Повідомлення встановленої форми були направлені до Національного агентства з питань запобігання корупції для прийняття відповідного реагування.

З метою виявлення та попередження корупційних ризиків в ДП «СК «Ольвія» Наказом № 220 від 04.08.17 р. передбачено, що проекти наказів (розпоряджень) з основної діяльності, адміністративно-господарських та кадрових питань та додатки до них візуються працівником, який створив документ, керівником структурного підрозділу, в якому його створено, посадовими особами, які визначені у проекті документа як виконавці завдань, що містяться в ньому, начальником загального відділу, уповноваженою особою з питань запобігання та виявлення корупції, а також начальником відділу правової та претензійно-позовної роботи, іншими посадовими особами, яких стосується документ.

Метою виявлення та оцінки корупційних ризиків було визначення конкретних процесів та ділових операцій в діяльності підприємства, при реалізації яких існує висока ймовірність скоєння працівниками підприємства корупційних правопорушень та/або правопорушень пов'язаних з корупцією.

Комісія проводила роботу щодо визначення об'єктів оцінки, джерел інформації та їх опрацювання на предмет наявності корупційних ризиків, їх попередньої ідентифікації та оцінки, визначення потенційних заходів щодо усунення корупційних ризиків.

Оцінка корупційних ризиків полягала у визначенні потенційних та реальних наслідків для певних сфер діяльності підприємства у разі недотримання його працівниками вимог антикорупційного законодавства.

Крім того, при оцінці корупційних ризиків визначалась ймовірність їх виникнення в діяльності в цілому підприємства так і його структурних підрозділів.

З урахуванням пріоритетності завдань, передбачених у діяльності підприємства, Комісією підготовлені структурно-наслідкові зв'язки між місцями виникнення, причинами та наслідками окремих корупційних ризиків (Таблиця 1) і пропозиції щодо способів антикорупційного контролю при ідентифікації корупційних ризиків (Таблиця 2).

Таблиця 1

Структурно-наслідкові зв'язки між місцями виникнення, причинами та наслідками окремих корупційних ризиків

Місце ідентифікації ризику	Причини утворення ризику	Наслідки ризику
1	2	3
Кадрова система	1) відсутність вимог щодо чіткої процедури добору кадрів 2) не проведення конкурсного відбору на заміщення вакантних посад підприємства (кулуарне призначення, тобто без застосування прозорих і зрозумілих процедур з рівними умовами для всіх потенційних кандидатів)	- вплив на конкурсні процедури з метою сприяння працевлаштуванню на роботу близьких осіб.
	2) відсутність процедур оцінювання кадрів на надійність та лояльність до підприємства	- не повідомлення претендентом на зайняття вакантної посади про потенційний чи реальний конфлікт інтересів; - подання претендентами недостовірних відомостей при проходженні процедури прийому на роботу;
	3) відсутність процедур встановлення професійного ризику за окремими категоріями персоналу	- низька кваліфікація кадрів та поява негативно налаштованих неформальних лідерів в колективі; - прояви ненадійності та нелояльності в колективі; - порушення вимог роботи з конфіденційною інформацією.
	4) використання посадовою особою повноважень з метою негативного впливу на осіб	- упереджене ставлення (звільнення, переведення на низькооплачувану роботу) викривачів фактів корупції.

	щодо яких у неї неприязне ставлення; 5) використання посадовою особою повноважень з метою надання окремим особам переваг і привілеїв 6) відсутність процедури колективної матеріальної відповідальності за збереження активів підприємства	- провокування підлеглих з боку керівників структурних підрозділів підприємства на здійснення корупційних дій; - наявність у підпорядкуванні керівників структурних підрозділів підприємства близьких їм осіб. - зговір працівників щодо здійснення корупційних дій; - приховування корупційної поведінки членами колективу.
Фінансово-економічна система	7) зловживання посадовими особами, що пов'язані з фінансовими операціями, своїми повноваженнями	- необґрунтовані зміни в ціновій політиці підприємства; - порушення платіжної дисципліни; - упередженість посадових осіб щодо своєчасності погашення окремих платежів; - фіктивне документальне підтвердження «незаконних операцій», зокрема ненаданих послуг, неотриманих товарів, невиконаних робіт юридичного характеру; - не дотримання вимог суцільного документування операцій при переміщенні активів від одного підрозділу (матеріально відповідальної особи) до іншого; - виплата матеріальних заохочень окремим категоріям працюючих з метою подальшого повернення ними цих коштів готівкою; - отримання працівником підприємства, виплат на які він не мав права; - вибіркового (привілейованого чи упередженого) підходу при визначенні тарифних ставок, посадових окладів, надбавок, доплат, премій інших заохочувальних і компенсаційних виплат.
Система управління активами	8) зловживання посадовими особами при використанні та розпорядженні матеріальними ресурсами	- використання засобів комунікації, оргтехніки, Інтернет-ресурсів у власних цілях; - використання службових автомобілів в неробочий час та для власних потреб; - привласнення активів (крадіжки); - штучне заниження вартості майна, що підлягає списанню з метою його подальшого викупу; - не повернення отриманих у персональне користування (на зберігання) ресурсів підприємства після звільнення з роботи.

Система закупівель	9) участь у закупівлях пов'язаних осіб	- укладання договорів з компаніями, власники чи керівники яких мають родинні зв'язки з представниками тендерного комітету або служби адміністративно-господарського і технічного забезпечення; - розголошення конфіденційної інформації пов'язаній особі щодо здійснення тендерних процедур; - використання недостовірної фінансової інформації, наданої пов'язаною особою при лобіюванні її в якості постачальника товарів, робіт, послуг.
	10) зловживання членами тендерного комітету або працівниками служби адміністративно-господарського і технічного забезпечення своїми повноваженнями при виборі поставок та контрагентів	- умисне завищення ціни придбання запасів за домовленістю з контрагентом з метою отримання подальших «відкатів»; - неякісні поставки запасів, або невиправдане накопичення запасів, що не використовуються у виробництві; - прийняття пропозиції, або отримання неправомірної вигоди від потенційних контрагентів.
Система по роботі з контрагентами	11) зловживання працівниками фінансових підрозділів або служби адміністративно-господарського і технічного забезпечення своїми повноваженнями при виборі клієнтів та встановленні взаєморозрахунків з ними	- умисне укриття окремих боржників та доведення термінів погашення їх платежів до стану неповоротної дебіторської заборгованості; - умисне заниження цін реалізації за домовленістю з контрагентом з метою отримання «відкатів».
	12) участь у продажах пов'язаних осіб	- укладання договорів з компаніями, власники чи керівники яких мають родинні зв'язки з працівниками фінансових підрозділів або служби адміністративно-господарського і технічного забезпечення; - використання недостовірної фінансової інформації, наданої пов'язаною особою, при виборі покупця продукції та встановлення йому терміну відстрочки платежу; - наявність у складі дистриб'юторів фірм посередників, що належать працівникам фінансових підрозділів або служб адміністративно-господарського і технічного забезпечення чи їх родичам.

Система управління	13) зловживання своїми посадовими обов'язками при розпорядженні фінансами та матеріальними ресурсами	- створення підконтрольних посередницьких фірм зареєстрованих на друзів чи членів сім'ї, а також поставкою сировини чи обладнання; - використання «карманних» фінансових установ для виведення з обороту та переведення в готівку грошових коштів; - фіктивне документальне підтвердження «незаконних операцій» з метою маніпулювання показниками податкового кредиту та податкового зобов'язання з ПДВ; - виведення з обороту готівкових грошових коштів для формування «чорних кас» з метою подальшого їх використання при наданні хабарів посадовим особам для лобіювання бізнесу, отримання привілейованих умов участі в тендерах, тощо; - постановка на баланс підприємства з подальшим обслуговуванням основних засобів, якими користуються посадовці, що отримали їх в якості хабаря (автомобілів, іншого цінного майна тощо); - маніпулювання звітними показниками з метою введення в оману перевіряючі органи, контрагентів та працівників підприємства; - штучне заниження експлуатаційних характеристик матеріальних ресурсів, що перебувають у користуванні з метою їх подальшого списання (утилізації) чи заміни; - заниження вартості майна, що підлягає списанню (утилізації) з метою його подальшого придбання.

Таблиця 2

Пропозиції щодо способів антикорупційного контролю при ідентифікації корупційних ризиків

Види ризику	Способи антикорупційного контролю
1	2
Ризики, пов'язані зі зловживаннями посадовцями своїми посадовими	1) обмеження доступу до інформації; 2) непланова інвентаризація активів;

обов'язками при розпорядженні фінансами та матеріальними ресурсами	3) вибіркова документальна перевірка діяльності окремих посадових осіб; 4) анкетування колективу підприємства з метою ідентифікації корупційних ризиків; 5) використання коефіцієнтного аналізу для оцінювання достовірності фінансової звітності; 6) проведення оцінки корупційних ризиків та визначення заходів з їх усунення перед укладенням договору (контракту); 7) забезпечення належного фінансового обліку та періодичного проведення аудиту діяльності підприємства.
Ризики спричинені конфліктом інтересів	1) бліц-діагностика фінансового стану підприємства (контрагентів), за якими встановлено прострочення термінів погашення дебіторської заборгованості, чи термінів поставки товарів; 2) оцінювання стану економічної надійності контрагентів, що лобіюються посадовими особами; 3) анкетування колективу підприємства з метою встановлення випадків використання посадовою особою повноважень для надання окремим підлеглим переваг і привілеїв; 4) забезпечення контролю за своєчасністю повідомлення посадовою особою підприємства свого безпосередньому керівнику про наявність у неї реального чи потенційного конфлікту інтересів.
Кадрові ризики, пов'язані з: - відсутністю процедур оцінювання кадрів на надійність та лояльність до підприємства; - використання посадовою особою повноважень з метою негативного впливу на осіб щодо яких у неї неприязне ставлення, або спонукання до скоєння корупційних дій	1) участь у атестації персоналу (перевірка на лояльність); 2) опитування свідків; 3) пошук документальних доказів; 4) проведення службових розслідувань щодо виявлених фактів порушення норм трудового законодавства; 5) інформування колективу підприємства про факти виявлення корупційних схем та випадків шахрайства; 6) включення до складу конкурсної комісії уповноваженої особи з питань запобігання і протидії корупції; 7) забезпечення належного документування конкурсної процедури, фіксації стадій та результатів конкурсу на спеціальних бланках або в протоколах, що відразу підписуються членами комісії.
Ризики, спричинені зловживаннями посадовими особами, пов'язаними з фінансовими операціями, своїми повноваженнями	1) використання методики оцінювання достовірності облікової інформації шляхом її порівняння з неофіційними даними; 2) непланова інвентаризація фінансових активів; 3) вибіркова документальна перевірка діяльності окремих посадових осіб; 4) фінансові внутрішні розслідування.

Дискреційні повноваження та недостатня урегульованість процедур надання послуг і здійснення контрольно - наглядових функцій посадовими особами служби морської та внутрішньої безпеки	1) розробка окремих нормативних документів ДП СК «Ольвія», які повинні регламентувати такі функції та запровадження детального документування процесу ухвалення рішень; 2) проведення періодичного оцінювання якості й результативності діяльності, пов'язаної з виконанням таких функцій; 3) проведення профілактичних та контрольних заходів, у встановленому порядку; 4) облаштування (створення, дообладнання, модернізація) системами відеоспостереження і електронного контролю та керування доступом всіх транспортних і пішохідних контрольно-пропускних пунктів на території підприємства; 5) визначення чітких меж та процедур виконання делегованих повноважень працівниками підприємства.
Людський фактор створює корупційну складову, зокрема через підробку підписів (віз) при підписанні (візуванні) документів без використання ЕЦП та через витік інформації з обмеженим доступом.	1) здійснення підписання (візування) документів з використанням ЕЦП та вжиття заходів щодо уникнення розголошення паролів на використання ЕЦП; 2) забезпечення контролю за доступом до інформації лише уповноваженими особами, забезпечення технічного захисту інформації та захист паролів доступу тощо, шляхом впровадження комплексної системи захисту інформації (програмно-апаратні комплекси); 3) забезпечення контролю за дотриманням правил діловодства на предмет фіксації здійснюваної роботи (зберігання завізованих копій виконаних документів, їх належна реєстрація тощо).

**Голова Комісії з проведення оцінки
корупційних ризиків державного підприємства
«Стивідорна компанія «Ольвія»**

С.П. Михайлов